

Sense Of Patriotism in Composer Anor Nazarov's Songs

Boychayeva Nozbuvi.
Uzbekistan

Annatation: The educational significance of singing the feeling of homeland in the works of composer Anor Nazarov. Praising patriotism and humanity in songs. Correct understanding of the content of songs, the complex processes of performance and attention to the educational and spiritual content of the works. Deep understanding of the professional content of the song in the art of music, focusing on the poetry and performance skills of the song.

Keywords: Composer, song, music, art, performer, works, sound, romance, academic performance, sound types.

Анор Назаровнинг яратган кўшиқларида, ўзига хос бетакрор жозибани, эзгуликка йўғрилган соф инсоний меҳр оқибатни, юксак ватанпарварлик ва инсонпарварлик туйғуларини, ижрочи ва тингловчи ҳам қалбан ҳис этадиган сеҳр мавжуддир. Абдулла Орипов шеъри ”Мен нечун севаман Ўзбекистонни”, Жуманиёз Жабборов шеъри “Ватан азиздир”, Йўлдош Оташ шеъри Ўзбекистон муштарак, Муҳаммад Юсуф шеъри “Эй азиз Ватан”, ва бошқа кўшиқлари, Ватан туйғуси муқаддас эканлигини янги авлодларни муносиб ворислар сифатида тарбиялашда муҳим воситадир. Композитор яратган кўшиқларнинг мазмун ва моҳиятини янги авлод онгу-шуурига сингдиришда ўзига хос буюк аждодларга муносиб варислик руҳида тарбиялаб таълим беришда муҳим маънавий, маданий, мафкуравий мазмунга эгаллиги билан тавсифланади. Баркамол авлодларни давр талаби асосида ҳар томонлама билимли, ақл идрокли, салоҳиятли, ички ва ташқи маънавиятли, маданиятли, ҳалол ва пок шахслар этиб тарбиялашда улардаги меҳнатсеварлик, ижодкорлик, тadbиркорлик, ҳамда эртанги кунга ишонч руҳида тарбиялаш зарурати долзарб муаммодир.

Халқ қаҳрамони шоир Абдулла Орипов шеъри билан айтиладиган “Мен нечун севаман Ўзбекистонни” номли кўшиқ Ўзбекистонда яшовчи турли миллат вакиллари ва барчамиз учун сеvimли ва ардоқли кўшиққа айланган. Бунга сабаб Ватанимиздаги бирдамлик, ҳамжиҳатлик, тинчлик, барқарорлик ва ўзаро дўстона муносабатлардир. Ўзбекистонда халқимизга хос одат киндик қони томган жой барча миллатлар учун Она Ватандир. Бундай эзгулик руҳида яшашимиз учун барча миллатларнинг тенг ҳуқуқли, қадрли ва давлат ҳимоясида эмин эркин яшаши, ижод қилишига имкониятларнинг мавжудлигидир. Шунинг учун шоир ва композиторнинг ҳамкорлигида яратилган кўшиқни барчамиз ғурур ва ифтихор билан куйлаймиз. Чунки, Мустақил Ўзбекистон давлатида яшаётган барча миллатлар учун юртимиз Она Ватандир.

Мен нечун севаман Ўзбекистонни

Тупроғин кўзимга айлаб тўтиё?

Нечун Ватан дея еру осмонни

Муқаддас атайман атайман танҳо?

Барчамиз учун Она битта бўлганидек, Ватан ҳам ягонадир.

Юқоридаги жумлаларни кўшиқ қилиб куйлар эканмиз, қалбимизда

Ўзбекистон фарзанди эканлигимиздан фахр ва ифтихор туйғулари жўш уради. Буюк аждодларимиз руҳи, барчамизни улар каби мард, жасоратли, фидоий, Ватанга садоқатли, давюрак, ворислар бўлиб камолга етишимизни, бурчимизни теран ҳис этиб, яшашимизни ҳар он, ҳар лаҳза унутмасликка даъват этади. Ватан туйғуси, Анор Назаров ижодидидаги энг юксак, энг муқаммал, энг теран туйғу бўлганлиги учун ҳам, композитор бу мавзудаги кўшиқларга қалб кўри, кўз нури, теран билим ва маҳорат билан ижод қилганлиги, муқаддас туйғулари маҳсули сифатида яратилганлигини кўраимиз.

Композитор кўшиқларини куйлар эканмиз, буюк аждодларимиз Жалололдин Мангуберди, Амир Темур, Алишер Навоийлар ўз юрти учун азиятлар чекиб, мамлакатнинг

тинчлигини,асраш учун фидоийлик кўрсатганларини ёд этамиз.Бундай туйғу айниқса,Ватанни мадх этувчи қўшиқлар васитасида тараннум этилганда,барчани шижоатга,мардона яшашликка, буюк аждодларимиз каби ватанпарвар ва инсонпарварликка чорлайди.Бундай қўшиқлар баркамол авлодларни;

-аждодларимиздек мард, жасур, жасоратли ҳалол пок инсонлар бўлиб,шакилланишига;
-тарихий Ватанамиз тақдирини, халқимизниг қадимий қариятларини эъзозлашга;
-ҳамиша Ватан ҳимоясига шай туришга;
-миллий маънавий, маданий ,маърифий,мафкуравий туйғуларни қалбдан ҳис этиб яшашга;
-ёшларни ватанпарварлик ва инсонпарварлик руҳида тарбиялашга
замин яратади.

Анор Назаров яратган қўшиқларни ўрганар эканмиз, Ватан туйғуси- нинг мазмун ва моҳиятини ҳам, ўзлигимизни англаган каби Ватанамиз олдидаги фарзандлик бурчимиз ва вазифаларимизни янада чуқурроқ англаб борамиз. Ўзбек халқининг ардоқли, сермахсул ижодкор композитори яратган”Ватан азиздир” ёки (Одамлар авайланг бир-бирингизни) деб ҳам юритиладиган асарининг шеърини Жуманиёз Жабборов ёзган. Романснинг биринчи ижрочи Ўзбекистон Халқ артисти Муяссар Разоққова бўлиб,ўзига хос маҳорат билан куйланган бу асар, шоҳ асарлар сирасига киради. Бу асар академик вокал ижрочилигидан махсус маълумотга эга бўлган, катта ва кенг диапазонга , юқори тоналликдаги кларатурали сопрана овоз турига эга бўлган вокалистларга мўлжаллаб ёзилган романсдир. Бу турдаги овоз ўта ҳаракатчан бўлиб, ўзининг жуда тиник, ва нафислиги,жарангдорлиги, ингичка тембри билан бошқа овоз турларидан ажралиб туради.Бу борада композитор танлаган ва маъқул келган шеърнинг мазмуни, мақсади, ҳамда танланган вокалистнинг академик ижрочиликдаги маҳорати, асар муъаллифининг муваффақият маҳсули дейиш мумкин Бу асар шундай жумлалар билан бошланади;.

Дунёда Ватандан азизроқ не бор,
Не мавжуд Ватандан гўзал, улуғвор.
Ватандир ҳаётнинг кўрки, гултожи,
Яшамоқ маъноси,умр ривож.

Ушбу жумлалардан – Ватан ҳиссини қалбдан англаб , болалигимиздаги туғулиб ўскан маҳалламиз, мактабга борган илк кунимиз, биринчи устозимизнинг жажжигина қўлларимиздан ушлаб ёзишни, ўқишни, ўргатган беғубор маъсум дамларимизни эслашдир.

Кейинги жумлаларда ҳам барчамизни туғилиб ўсган Ватанамиздан кўнгилларимизга малҳам ,куч қувват, ирдок олишимиз ва эл-юртимиз тақдиридан ҳамиша огоҳ бўлиб,яшашга ундайди.

Билингки,ҳаётда ҳар битта одам
Ватандан кўнглига олгайдир малҳам.
Эл-юрт тақдиридан бўлингиз огоҳ,
Ким огоҳ бўлгайдир, севгайдир Оллоҳ.

Анор Назаров ўзининг ижодий фалоияти мобайнида ўзбек мусиқа санъати маданияти ривожига салмоқли ҳисса қўшди. У эстрада симфоник ва миллий куйлар уйғунлигидан иборат янги йўналишга асос солди.Композиторнинг ижоди хорижда ҳам эътироф этилган. Унинг асарлари Франция,Россия,АҚШ,Бирлашган Араб Амирликлари ва бошқа мамлакатлар катта оркестирлари репертуаридан ўрин олган.

Ҳадису шарифда “Ватанни севмоқ иймондандур” дейилган. Ватан бу жон ва тан дир. Келажак авлодларни, Ватанга садоқат руҳида тарбиялашда, мукамал ёзилган асарлар воситасида, улар онгига Ватан туйғусини сингдирмоқ , уни аждодларимиз каби теран ҳис этмоқ, ворислик ва комиллик руҳида тарбияламоқ давр тақозасидир.

Фойдаланган адабиётлар.

1. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида “Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони 1- илова “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантиришнинг бешта устивор йўналиши бўйича “Ҳаракатлар стратегияси”.Халқ сўзи газетаси 2017 йил 8 февраль сони ва Интернет ресурс: [www lex/uz/](http://www.lex/uz/)
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони.2019. 19 март.” Ёшлар маънавиятини юксалтириш ва уларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш бўйича 5 та муҳим ташаббус.”
3. Анор Назаров.”Наволарим сенга, она- юрт”.Т.”Ўқитувчи” 2001.
4. А.Иброҳимов. Х.Султонов.”Ватан туйғуси” Т.”Ўзбекистон”-1996
5. И.Каримов. “Юксак маънавият енгилмас куч”Т.”Маънавият”.2008